

Børn og Unge

Aarhus Kommune

Trivselskommissionens anbefalinger og Børn og Unges arbejde med trivsel og fællesskaber

VELKOMMEN

- til dialogmøde for bestyrelser 19. maj 2025

Dagsorden

- Velkomst og rammesætning / Thomas Medom
 - Indflyvning til aftenens oplæg/ Tanja Nyborg
- Trivselskommissionens anbefalinger / Lene Tanggaard
 - 18.40-19.00 Pause, spisning og netværk
- Oplæg om lokale indsatser / Nicolai L. Madsen og Mads Halsboe-Voegler
 - 19.30-20.25 Gruppedrøftelser og pause efter behov
- Plenum dialog / Lene Tanggaard, Thomas Medom, Skole og Forældre og Århus Forældreorganisation
 - 20.50 Afrunding og tak for i aften / Tanja Nyborg

Rammesætning / Thomas Medom

FORMÅL

- Vi vil styrke børnenes deltagelsesmuligheder i de almene tilbud, så flest mulige børn kan trives, lære og udvikle sig i deres lokale almene dagtilbud og skole.
- Vi vil hjælpe børn i, eller på vej i, udfordringer tidligere og hurtigere, så hjælpen bliver mindre indgribende for barnet.
- Vi vil give flere børn med behov for et specialtilbud mulighed for at få dette tilbud lokalt i deres nærmiljø.

BAGGRUND

Antallet af børn og unge der ikke trives, lærer og udvikler sig i de lokale dagtilbud og skoler i Aarhus Kommune, og i resten af Danmark, har været stigende over en årrække.

Byrådet træffer i 2022 beslutning om en ny retning for arbejdet med alle børn og unge i Aarhus Kommune.

Retningen for arbejdet tager afsæt i en analyse, som giver viden om og forslag til, hvordan vi bedst muligt griber denne komplekse udfordring an.

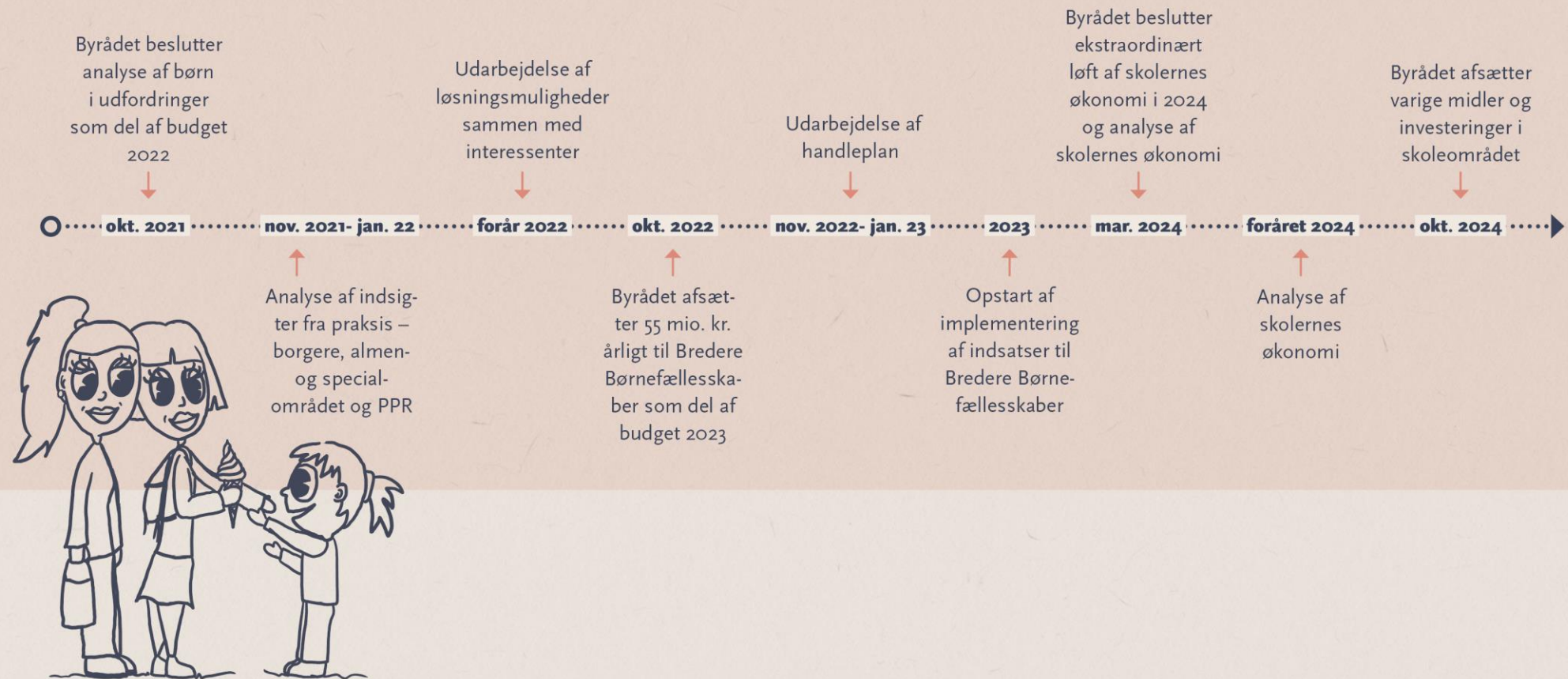
Vores retning hedder Bredere børnefællesskaber.

.....
Find analysen [her](#)
.....

.....
Se Byrådets beslutning [her](#)
.....

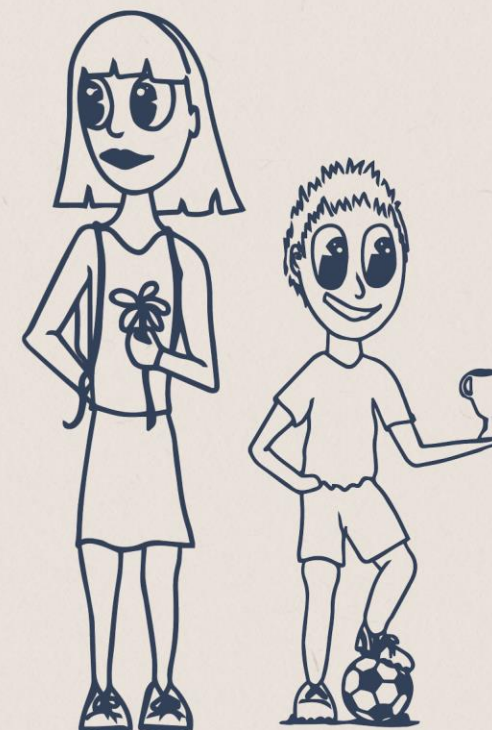

HISTORIK FOR BREDERE BØRNEFÆLLESSKABER

DE FEM INDSATSER I BREDERE BØRNEFÆLLESSKABER

INDSATS:	SPOR:		
DAGTILBUD FOR ALLE	Praksisnær kompetenceudvikling	Dataopsamling og afprøvning	
SKOLE FOR ALLE	Lokal praksisudvikling	PLUS-klasser	Special-klasser
PPR – TIDLIGERE INDSATS OG TÆTTERE PÅ PRAKSIS	Ny tilgang til inddragelse af PPR	PPR omlægges	
STYRKET TVÆRGÅENDE SAMARBEJDE	Ny tilgang til det tværgående samarbejde	Tovholder-funktion	Udvidelse af det tværgående trivselsteam
STYRKET FORÆLDRE-SAMARBEJDE			

Velkommen til Lene Tanggaard

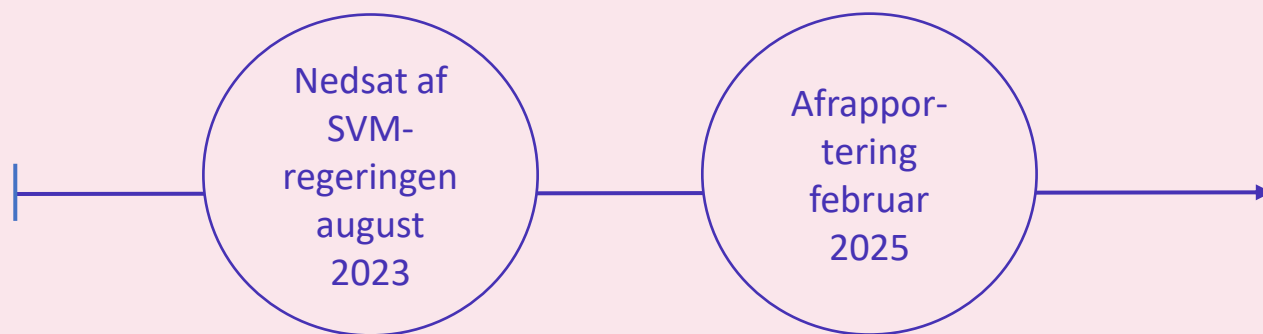

Trivselskommissionen

**Trivsel, betydningsfulde
fællesskaber og samarbejde**

Om Trivselskommissionen

- Opgaven var, *"at belyse trivselsudfordringerne og komme med anbefalinger til, hvordan mistrivsel og sårbarhed kan forebygges og afhjælpes, samt hvordan robusthed og myndiggørelse kan styrkes."*
- Fokus på den brede, almene gruppe af børn og unge mellem 0-25 år
- Blik for forskellige arenaer i børn og unges liv, fx familien, dagtilbud, skole og uddannelse, fritidslivet, den digitale verden

Trivselskommissionens medlemmer

FORMAND

Rasmus Meyer

MEDLEM AF TRIVSELSKOMMISSIONEN

Andreas Rasch Christensen

MEDLEM AF TRIVSELSKOMMISSIONEN

Christine Ravn Lund

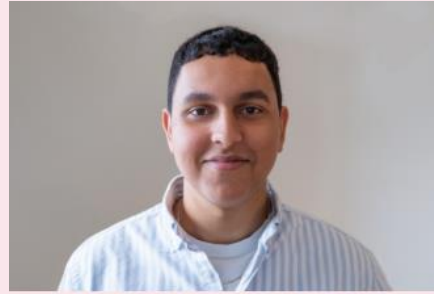
MEDLEM AF TRIVSELSKOMMISSIONEN

Hanne Kirk

MEDLEM AF TRIVSELSKOMMISSIONEN

Karin Ingemann

MEDLEM AF TRIVSELSKOMMISSIONEN

Khalil Abdeddaim

MEDLEM AF TRIVSELSKOMMISSIONEN

Lene Tanggaard

MEDLEM AF TRIVSELSKOMMISSIONEN

Marie Holt Hermansen

MEDLEM AF TRIVSELSKOMMISSIONEN

Mie Oehlenschläger

MEDLEM AF TRIVSELSKOMMISSIONEN

Simon Calmar Andersen

MEDLEM AF TRIVSELSKOMMISSIONEN

Vibeke Jenny Koushede

Tilgang og vidensgrundlag

En bred vifte af videnskilder og en åben, inddragende proces

14 kommissionsmøder

Børne- og ungepanel
med børn og unge
i alderen 6-25 år

Eksisterende forskning og undersøgelser af børn og unges trivsel og hverdag

+ 80 interessentmøder
for organisationer og
videnspersoners perspektiver

Folkehøring - 763 bidrag
for befolkningens
perspektiver

Nye kvantitative og kvalitative undersøgelser
iværksat af kommissionen

Vidensworkshops
for eksperter input

Turneer rundt i landet
til institutioner,
organisationer, foreninger
mv.

Oplæg og debatter ved
forskellige arrangementer

Fire faser i kommissionens arbejde

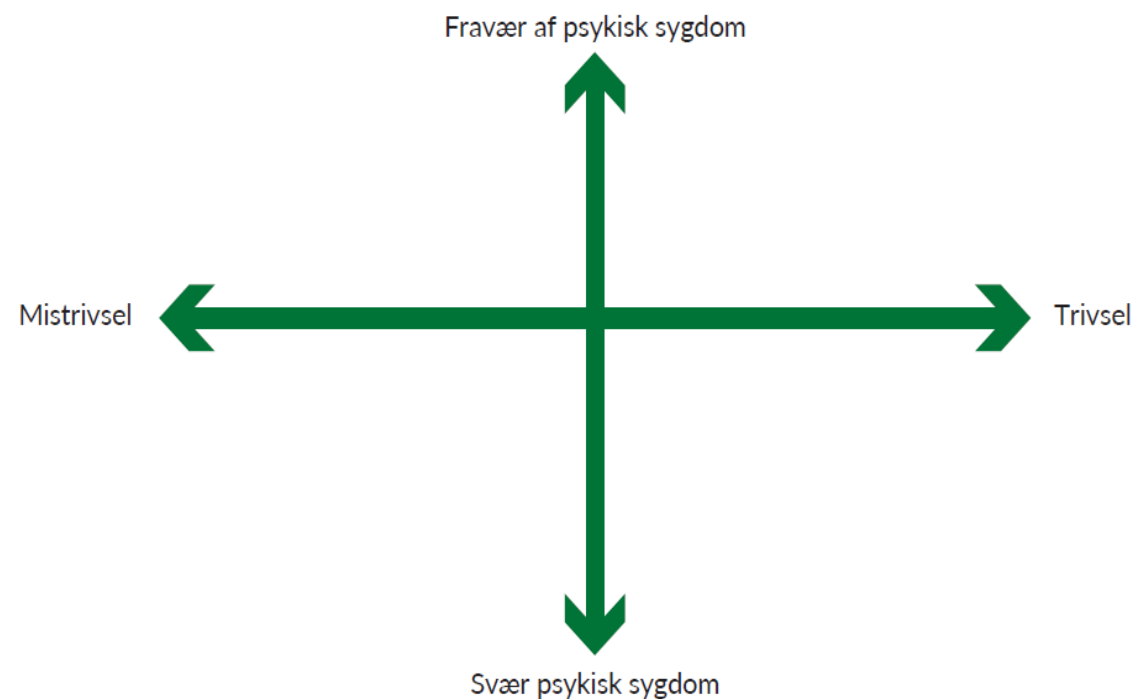

Fasemodellen kan også anvendes i det lokale arbejde med børn og unges trivsel

Fase 1: Trivselsforståelse

Ambition med en ny forståelse af trivsel

- Behov for begrebsafklaring
- Inspireret af WHO's definition af trivsel
- Ikke lighedstegn mellem trivsel og velvære
- Mistrivsel og psykisk sygdom må ikke forstås under ét
- Trivsel og mistrivsel som et kontinuum
- Trivsel som en forventningskategori
- Trivsel som evnen til at håndtere de svære perioder, alle uundgåeligt vil gå igennem
- Både et individuelt ansvar og et fælles anliggende at etablere gode forudsætninger for børn og unges trivsel

Kommissionens trivselsforståelse

Man trives, når man overordnet set er glad for sit liv. Man trives, når man kan udvikle sig, udfolde sine evner samt indgå i og bidrage til fællesskaber. Man kan trives, selvom man oplever perioder med modgang og udfordringer. Det afgørende er, at man kan håndtere sådanne perioder.

Statusbillede for børn og unges trivsel

Langt de fleste børn og unge i Danmark **trives**

Danske børn og unge trives generelt set i international sammenligning

Der ses en **stigende mistrivsel** blandt børn og unge - ikke kun i Danmark, men også internationalt. Andelen af børn og unge med dårligst trivsel er steget, og andelen af børn og unge med bedst trivsel er faldet

Der ses en stigning i andelen af børn og unge – i dag omkring en ud af ti – der har en registreret **psykiatrisk diagnose**

I flere tilfælde er mistrivslen **særlig udbredt blandt de ældste børn og unge**

Der ses en **lavere trivsel blandt piger og unge kvinder** end **drengene og unge mænd**

Selvom mistrivslen rammer bredt, ses der en **socioøkonomisk dimension**

Der ses større mistrivsel blandt **bestemte grupper** af børn og unge

Beskyttelsesfaktorer og risikofaktorer for børn og unges trivsel og mistrivsel

Hvad ved vi om trivsel?

01

Tidlige,
forebyggende
indsatser virker

02

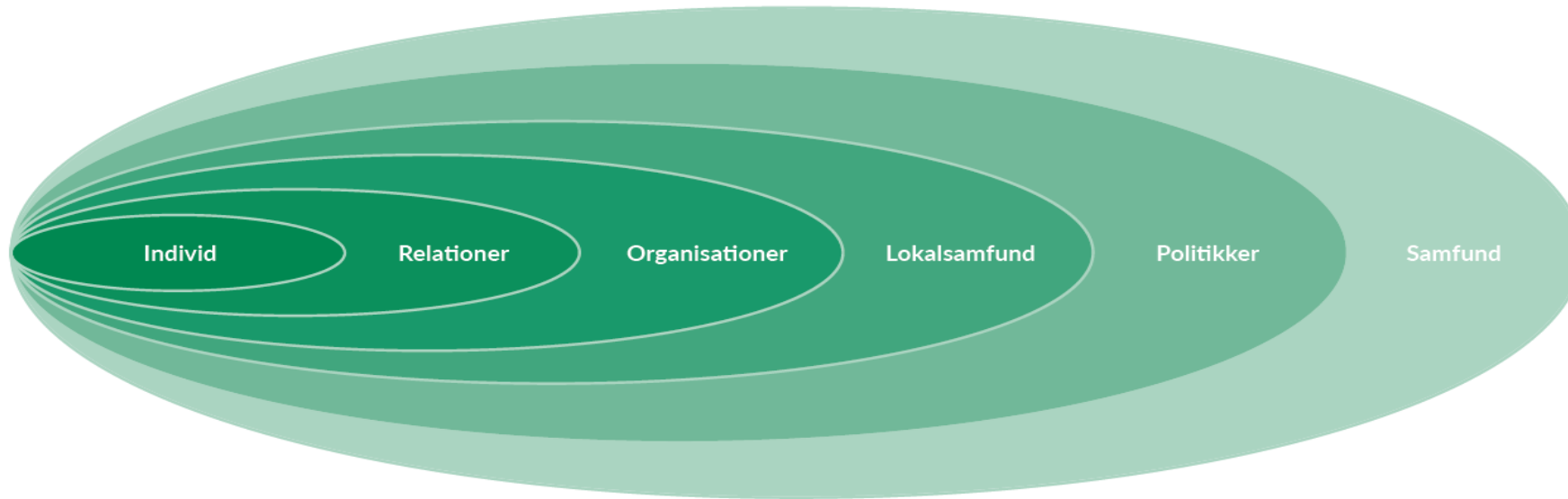
Universelle
indsatser virker
(almenområdet)

03

Behandling og
særlige indsatser er
afgørende for de
børn og unge, der
har det sværest

Risiko- og beskyttelsesfaktorer på forskellige niveauer i den socio-økologiske model

Guidende for både forståelsen af trivselsudfordringerne i dag og for kommissionens anbefalinger

Individ: Alt, hvad mennesker er født med, og hvordan de påvirker og er påvirket af verden omkring dem. Eksempler: alder, personlighed, færdigheder, race/ethnicitet, seksuel orientering, uddannelse/viden, socioøkonomisk position og geografisk placering

Relationer: Formel og uformel social støtte. Eksempler: familie, venner, naboer, lærere, kolleger og serviceudbydere

Organisationer: Offentlige, private og non-profit organisationer. Eksempler: skoler, arbejdspladser, virksomheder, sundhedsvæsen, børnepasning, trosfællesskaber mm.

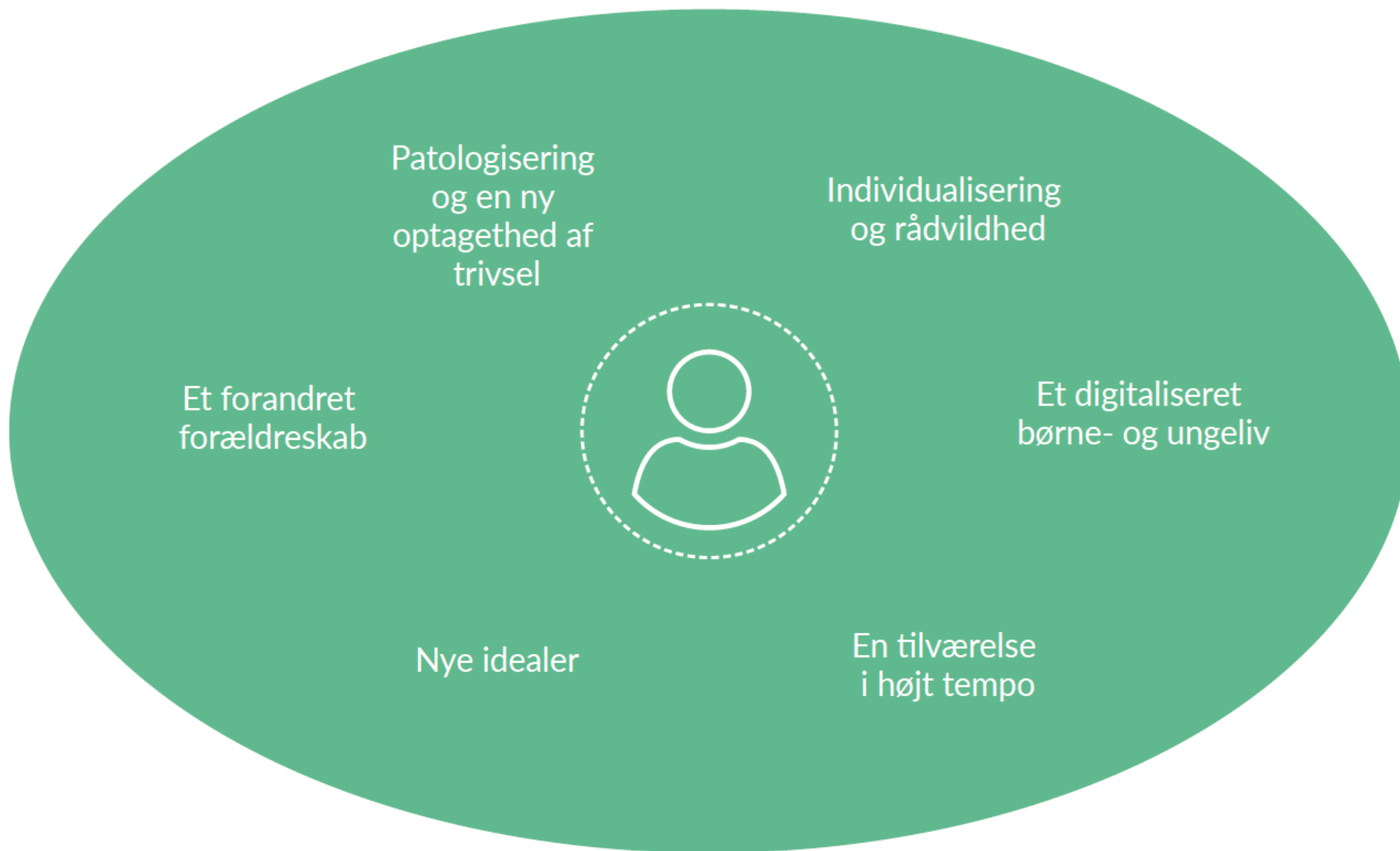
Lokalsamfund: Den bredere sociale ramme. Eksempler: kvarterer, kulturelle grupper mm.

Politikker: Love og politikker, der påvirker mental sundhed. Eksempler: arbejdsplads, kommunalt, regionalt, nationalt, internationalt.

Samfund: Brede samfundsmæssige faktorer. Eksempler: kultur, overbevisninger, værdier, normer, skikke og praksis

Samfundstendenser med betydning for trivselsudfordringerne blandt børn og unge

Samfundstendenser med betydning for trivselsudfordringerne blandt børn og unge

Fase 4: Trivselskommissionens anbefalinger

*"Det er kommissionens overbevisning, at vi har **gode forudsætninger** for at løse trivselsudfordringerne og skabe et samfund, hvor **børn og unge lever gode liv**. Det **kræver** dog, at **vi alle tager ansvaret** på os. Der er ikke brug for, at vi peger fingre ad hinanden, men at vi hver især spørger: **Hvad kan jeg bidrage med?**"*

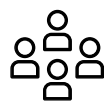
Behov for et sporskifte - et dansk svar på en vestlig udfordring

Ambition om **et dansk svar** på de trivselsudfordringer, mange vestlige samfund er stillet over for.

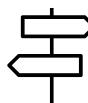
Udgangspunkt i det, vi er gode til herhjemme: **Pædagogik, dannelse, demokrati, livsoplysning, karakterdannelse, fællesskaber** og et **stærkt civilsamfund**.

Trivselsudfordringerne er komplekse og lader sig **ikke løse med et quick fix** eller oppefra og ned. Der er behov for en **kombination** af forskellige initiativer. Og – vigtigst – **at vi alle bidrager** og **tager ansvar**.

Samlet set adresserer anbefalingerne de **forskellige arenaer** i børn og unges liv, børn og unge i **forskellige aldre** (0-25 år) og **både den brede gruppe** af børn og unge og mere specifikke **undergrupper**.

35 anbefalinger inddelt i **otte** temaer.

Otte temaer for anbefalingerne

- Nyt sprog for trivsel
- Et balanceret digitalt liv
- Karakterdannelse og myndiggørelse
- En tidssvarende pædagogisk praksis
- Fællesskaber i fritiden
- Krop og bevægelse
- Tidlig og rettidig indsats
- Forældreskabet anno 2025

Syv anbefalinger til forældre

1. Stil alderssvarende og kærlige krav til dit barn, og vær tydelig om rammer og værdier.
2. Begræns overvågningen af dit barn – børn kan langt mere, end vi tror.
3. Hav tillid til, at dit barn i takt med sin udvikling selv vil kunne overvinde mange udfordringer og håndtere konflikter på dets vej.
4. Inddrag og lyt til dit barn ud fra dets alder og forudsætninger – husk dog, at inddragelsen ikke må ske på bekostning af kærlige krav og tydelighed.
5. Lær og vis dit barn, hvordan alle – voksne som børn og unge – skal have blik for og tage ansvar for andre mennesker og de fællesskaber, som vi indgår i.
6. Hav fokus på selvregulering, vedholdenhed, tro på egne evner og ansvarsfølelse i opdragelsen – og lær dit barn, at det vil opleve perioder med nedtrykthed, uden at det er hverken farligt eller sygeligt.
7. Husk, at du kender dit eget barn bedst, sænk skuldrene, og vid, at der ikke findes en perfekt forælder, og at kærlighed, nærvær og omsorg er det vigtigste, du kan give dit barn, for at det trives.

Forældreskabet – resultater fra vores undersøgelse

- Følelsesmæssigt presset – og tilfredsstillende
- Engageret og intensiveret
- Forældredeterminisme – oplevelsen af at være altafgørende for børnenes fremtid
- Børnecenteret forældreskab, mange aktiviteter med børn i centrum, men stor opmærksomhed på at give plads til barnets egne initiativer
- En beskyttet og kontrolleret barndom (overvågning digitalt), men forældrene oplever det ikke selv (dem vi har spurgt)
- Forældrene siger, at de prioriterer tydelige rammer og struktur, med plads til følelser

Fortsat

- Ressourcer hos familien og forældrene er altafgørende, især fra skolen opleves store forventninger
- Ændret relation til institutionerne – især skoler og (skoleledelse, rektorer) fortæller om et ændret forældreengagement, flere krav og mere kritik, lavere engagement i klassefællesskabet
- Børn og unge vil gerne have hjælp til at begrænse eget skærmbrug.
- Skærmbrug påvirker forældreskabet og familielivet (Intensiveret information, inspiration, sammenligning, konkurrence på SoMe og Aula)

Udsagn fra en forælder og en lærer fra vores undersøgelse

- "Vi forældre er meget inde over – da jeg var barn, løb jeg ud på gaden og spurgte, om nogen kunne lege. Nu sms'er jeg med forældre, og jeg ved hele tiden, hvor de er.
- "Jeg synes, at forældrene er gået fra at være fælles om at være forældre i børnegruppen til, at "Det er mit eneste barn her i hele verden!" [...] Det er ikke "Jeg har hørt, at der er sket det og det – kan vi hjælpes ad med at løfte og gøre et eller andet?", men "Det er mit lille barn, som har været udsat for noget!"

Giv ikke forældrene skylden

- Børns eventuelle problemer, både store og små, vil ofte opstå i en kombination af mange biologiske, psykiske og sociale forhold, og de kan sjældent alene tilskrives moderens eller faderens egenskaber. En række strukturelle forhold har også betydning.
- Der er al mulig grund til ikke at lade forældrene bære ansvaret for mistrivsel. Det er ikke den intense relation, der er altafgørende for børns liv. Og en af løsningerne er at skabe stærkere fællesskaber om vores børns liv.

Indsatser

- Individuelt
- Institutionelt
- Strukturelt

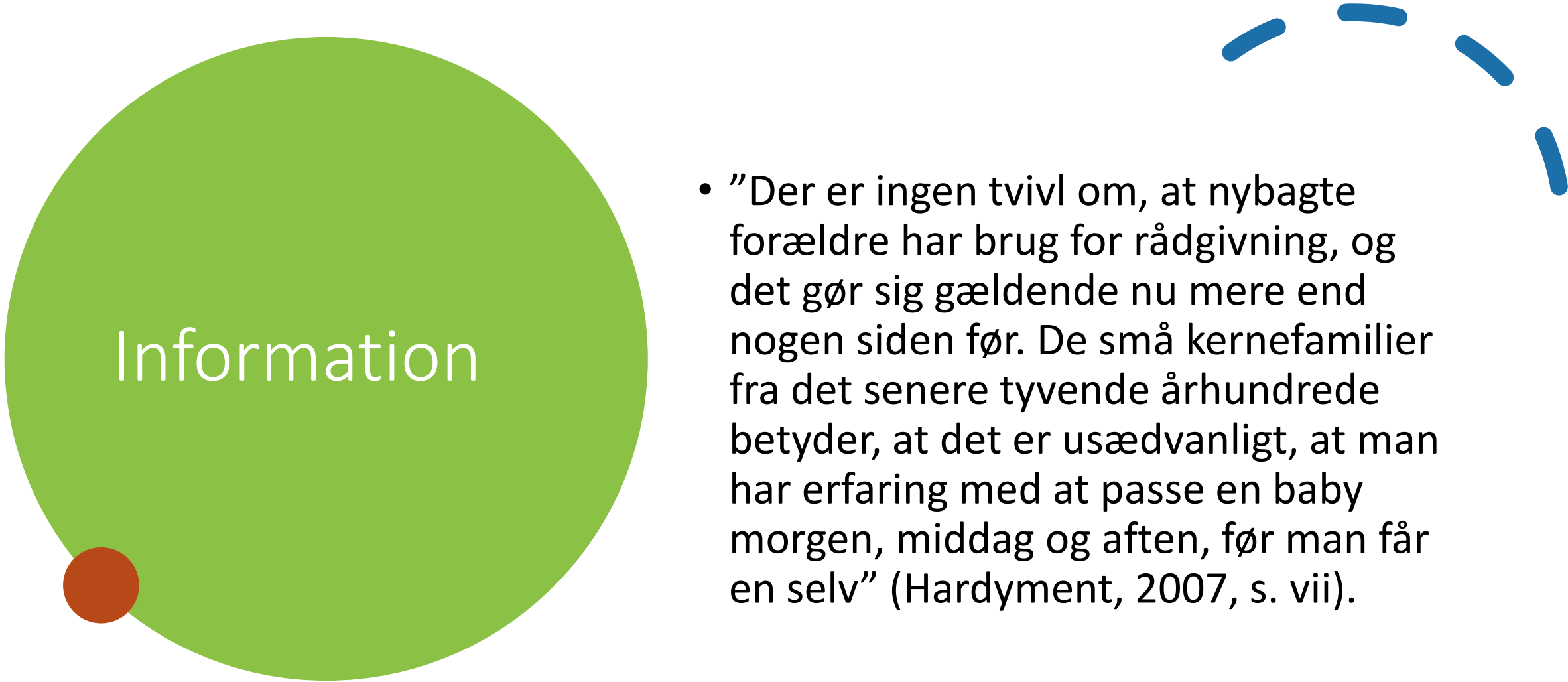

Tre
modeller
for
samarbejde

Information

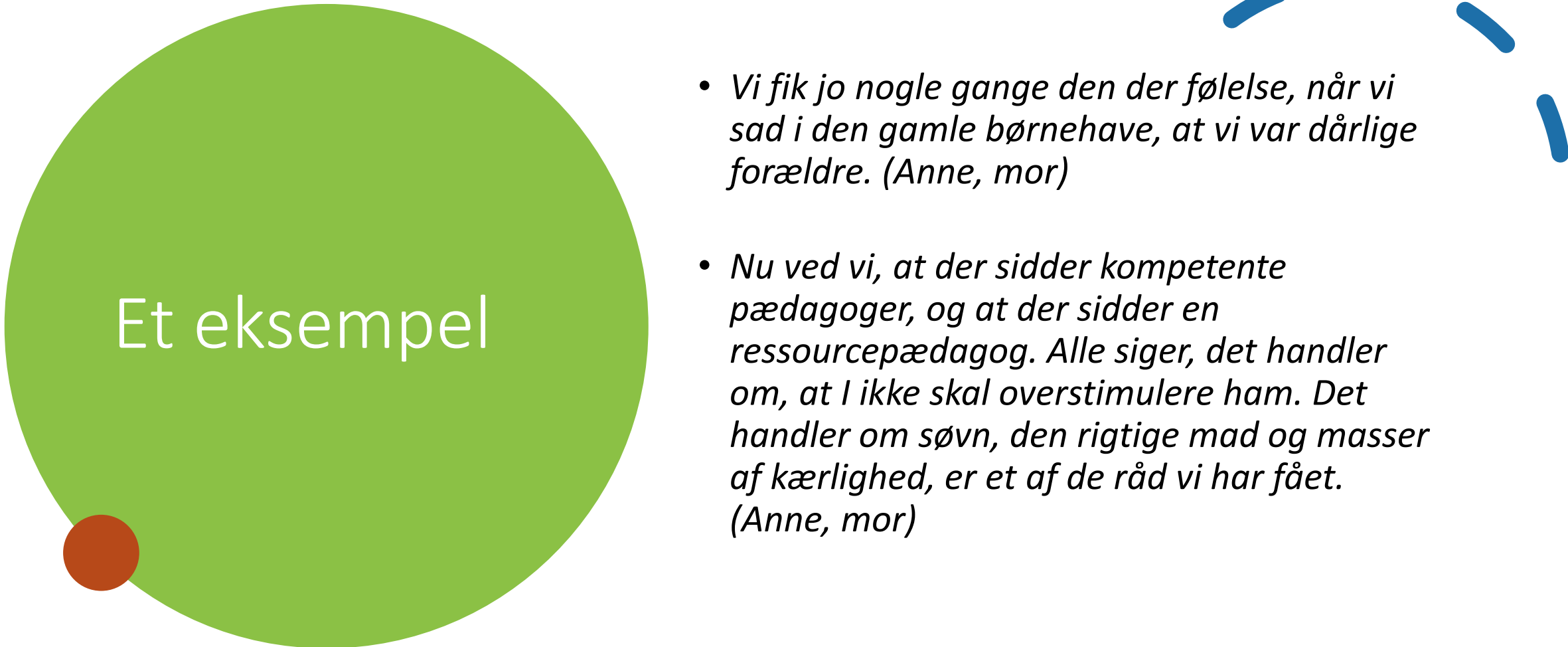
Rådgivning

Samskabelse

Information

- ”Der er ingen tvivl om, at nybagte forældre har brug for rådgivning, og det gør sig gældende nu mere end nogen siden før. De små kernefamilier fra det senere tyvende århundrede betyder, at det er usædvanligt, at man har erfaring med at passe en baby morgen, middag og aften, før man får en selv” (Hardyment, 2007, s. vii).

Et eksempel

- *Vi fik jo nogle gange den der følelse, når vi sad i den gamle børnehave, at vi var dårlige forældre. (Anne, mor)*
- *Nu ved vi, at der sidder kompetente pædagoger, og at der sidder en ressourcepædagog. Alle siger, det handler om, at I ikke skal overstimulere ham. Det handler om søvn, den rigtige mad og masser af kærlighed, er et af de råd vi har fået. (Anne, mor)*

Rådgivning

- Hvis man insisterer på, at forældrene følger rådene, bliver det oplevet som en mistillidserklæring på kompetencedimensionen og som et indgreb ind i hjemmet, som forældrene ikke nødvendigvis tilskriver mening. Hvis man derimod mener, at problemet er af en sådan art, at man *skal* handle på det i både hjemmet og i dagtilbuddet, så må man vælge en samskabende samarbejdstilgang, hvor man i fællesskab finder løsninger, som forældrene og pædagoger/dagplejere tilskriver mening og forpligter sig på. Digteren Søren Ulrik Thomsen (2016) skriver om råd:
 - ... men gode råd må være noget, man med en vis lethed kaster op i luften og lader være op til den anden at gribe eller lade falde og gå forbi og overhovedet afgøre, om de nu også er så gode. (2016: 114)

Samskabelse

- Samskabelsen vil bestræbe sig på at skabe nye deltagelsesmuligheder for de voksne omkring barnet og for barnet selv. Dog vil den ekspansive samskabelse ikke insistere på, at deres initiativer skal være ens (eller at deres forståelser af udfordringen skal være ens), da praksissens betingelser er forskellig. Samskabelse er ikke enskabelse, men fastholder muligheden for forskellighed og dynamisk bevægelse.

Stor tillid

- Det kræver stor tillid at åbne for uenigheder og bekymringer og anerkende modsigelserne. Det er tillidens paradoks, at man forsøger at værne om den ved at skjule eller sløre uenighederne, men det er samtidig netop åbenheden og ærligheden, som er en betingelse for tilliden. En nysgerrig undersøgelse af uenighederne og modsætningerne fordrer tillid og er samtidig en forudsætning for tilliden. Og netop denne undersøgelse af uenighederne kan åbne op for nye forhandlede stier, der tilbyder nye deltagelsesmuligheder både for børn og voksne.

Læs mere

Du kan læse mere om Trivselskommissionens arbejde, analyse og resultater i Trivselskommissionens afrapportering, baggrundsrapport og pixi. Det kan hentes på www.trivselskommissionen.dk.

Læs mere også her:

- Tanggaard, L., Rømer, T. & Brinkmann, S. (2025). *Trivsel tur-retur*. Klim.
- Matthiesen, N., Tanggaard, L. & Cavada-Hrepich (2021). *Skal vi vinke? – Tillid, kommunikation og pædagogik i forældresamarbejdet i dagtilbud*. København: Akademisk forlag.
- Tanggaard, L. (2023). *En lille bog om, hvorfor de fleste forældre skal gøre langt mindre, end de tror*. København: Gyldendal.

Pause...

... til spisning og samtaler

Velkommen til Nicolai L. Madsen og Mads Halsboe-Vogler

Konkrete eksempler på indsatser,
der støtter arbejdet med Bredere
Børnefællesskaber

Dagsorden

- Præsentation af os
- MOVE Aarhus
- Trivselsteamet
- Vores erfaringer med forældresamarbejde

- 12 år med fokus på trivsel og fællesskaber
- Bydækkende
- Praksisnært

- Nicolai Lund Madsen

Trivselsteamet
Ungdomsskolen
UNG i

- Mads Halsboe-Vogler

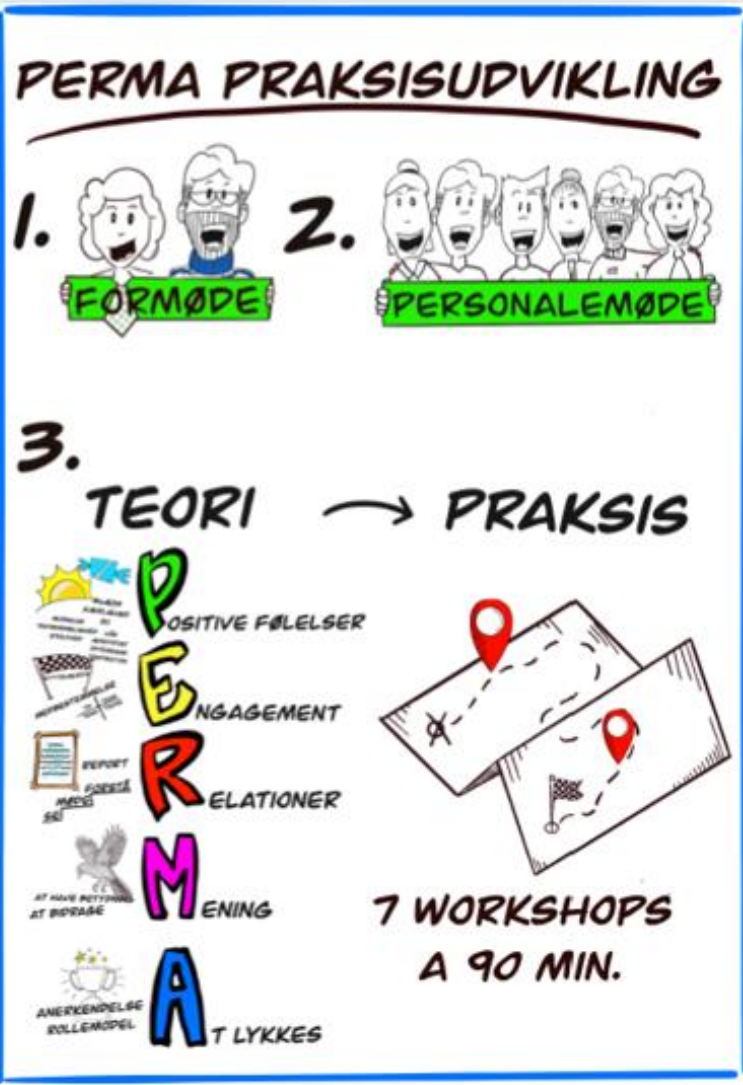
Hvad laver MOVE?

Udskolingen havde gennem en årrække oplevet udfordringer med stigende skolevægring, dårlig trivsel og fagligt niveau(...)

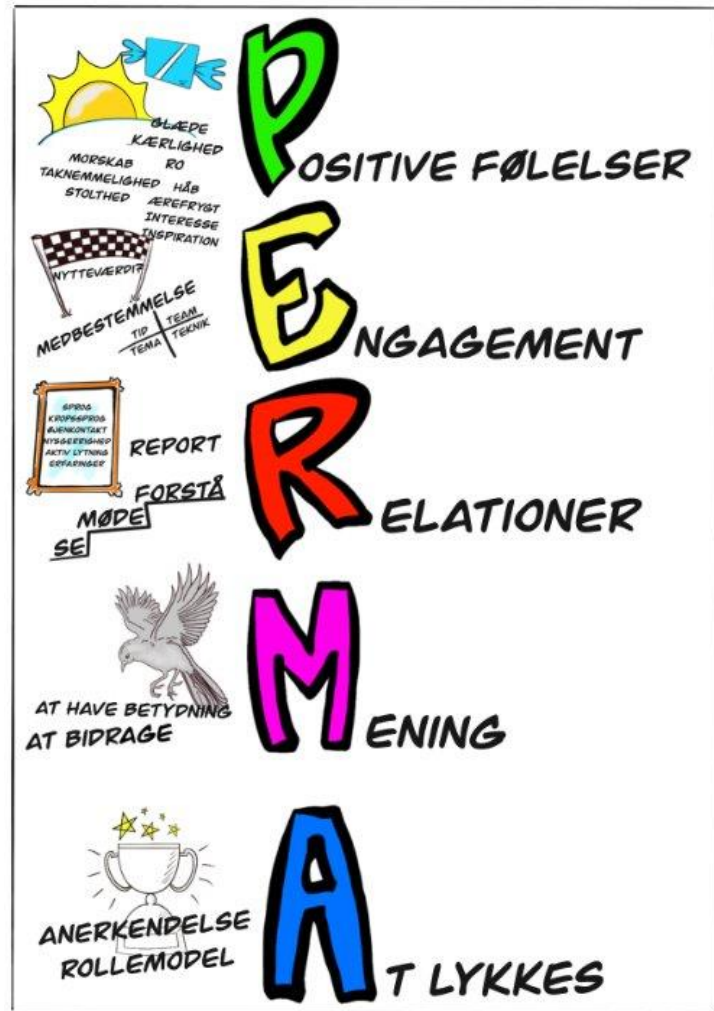
I nogle klasser var der mange problemer og i andre var der næsten ingen.

Hvad er årsagen til denne forskel i trivsel i klasserne?

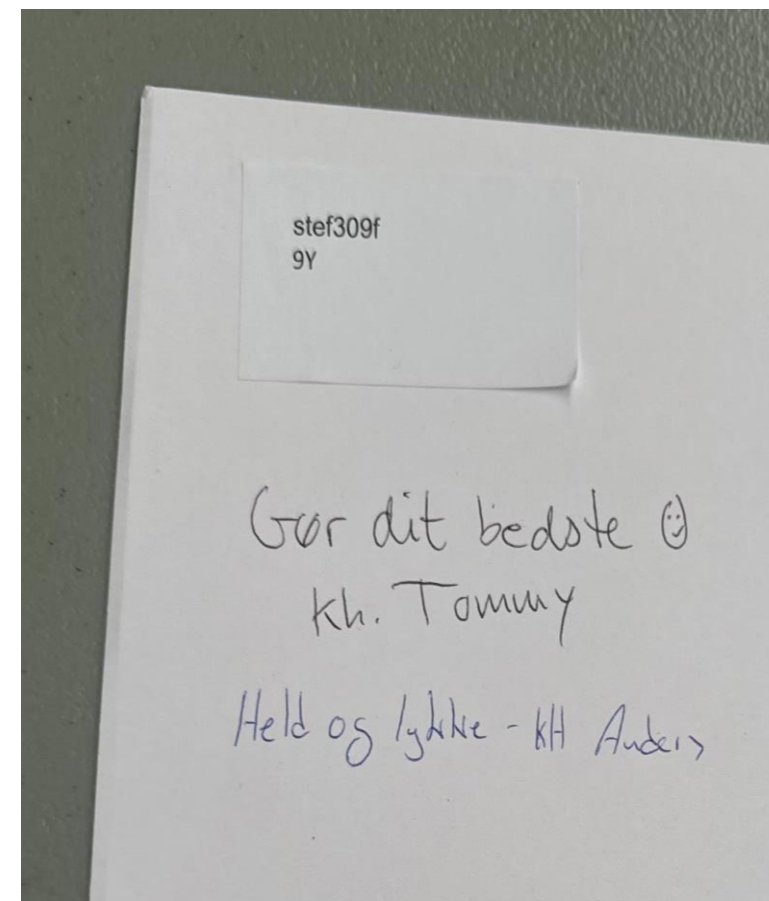
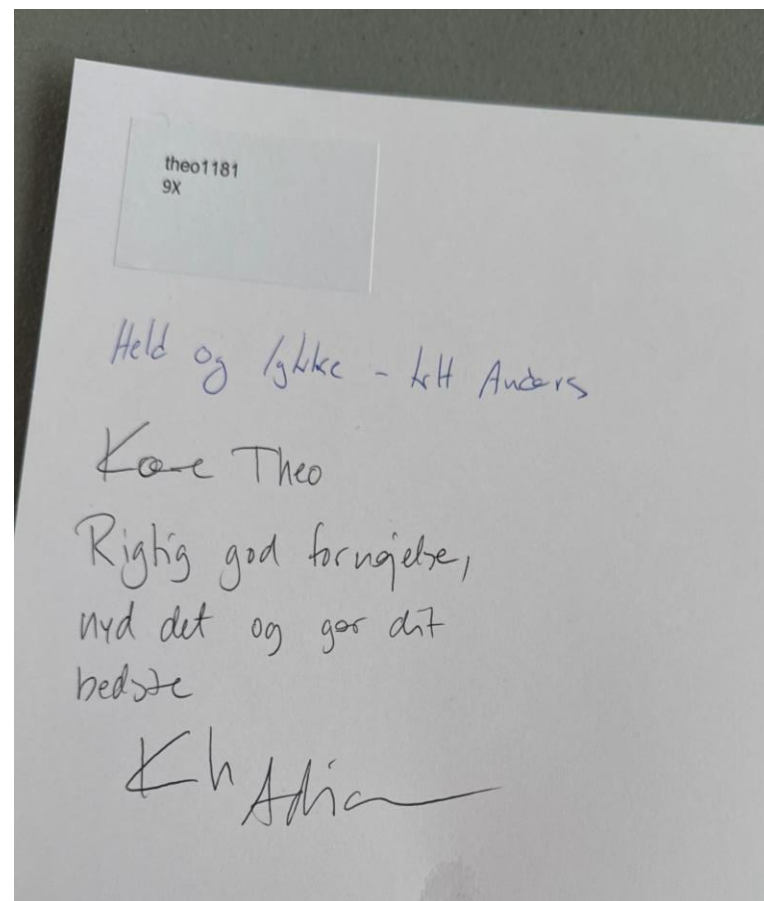
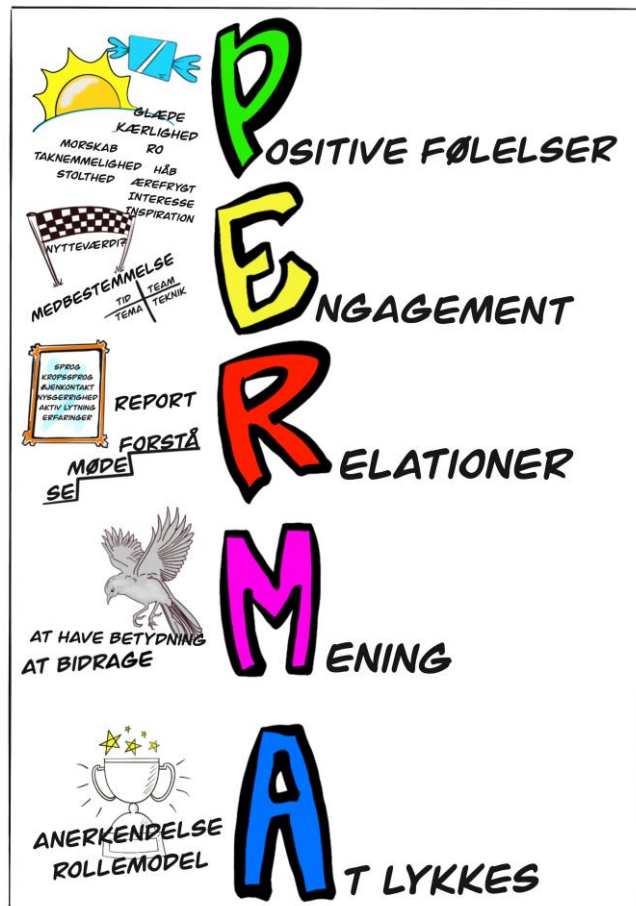
Kan vi skabe en rød tråd i vores trivselsarbejde?

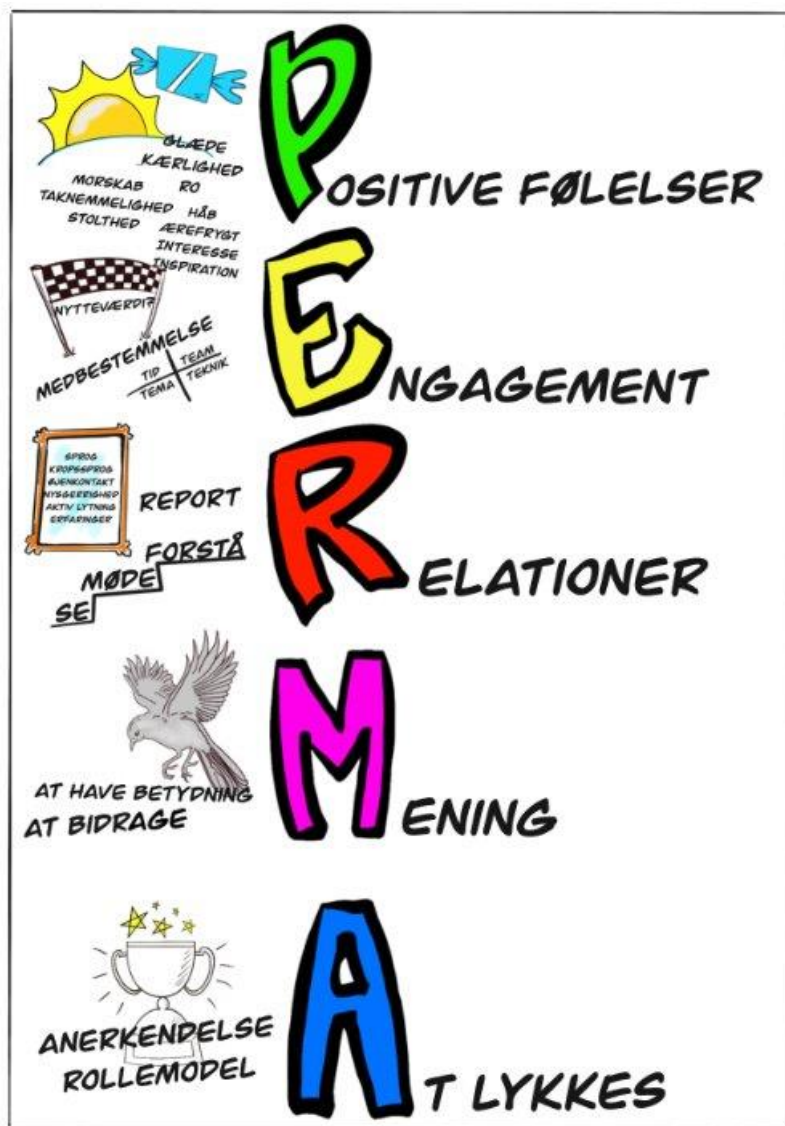

- Formålet er at fremme trivsel for børn og unge igennem lokal praksisudvikling
- Sparring og praksisudvikling for at tilbyde og udvikle konkrete handlemuligheder, blandt andet:
 - mikroforandringer i klasseværelset
 - forældresamarbejde
 - i prøvesituationer
- "Flere kollegaer fortæller, at de er glade for Perma, da det er ufarligt, man kan selv vurdere hvor og hvor meget man vil bruge. Perma-praksisudvikling fungerer godt fordi der ikke er langt fra teori til praksis. Flere oplever at de kan bruge det dagen efter."

ER DU OSSE FRA
AARHUS?

Små helte skaber store fællesskaber

I Lystrup Skoles SFO er der medbestemmelse på dagsordenen – og det giver både engagerede børn og voksne.

Af Emmaluna Cecilia Cherencq, Børn & Unge Kommunikation

Trivselsteamet
Ungdomsskolen

UNG i

Aarhus

- Mads Halsboe-Vogler

Almene brede børnefællesskaber

Hvad laver vi?

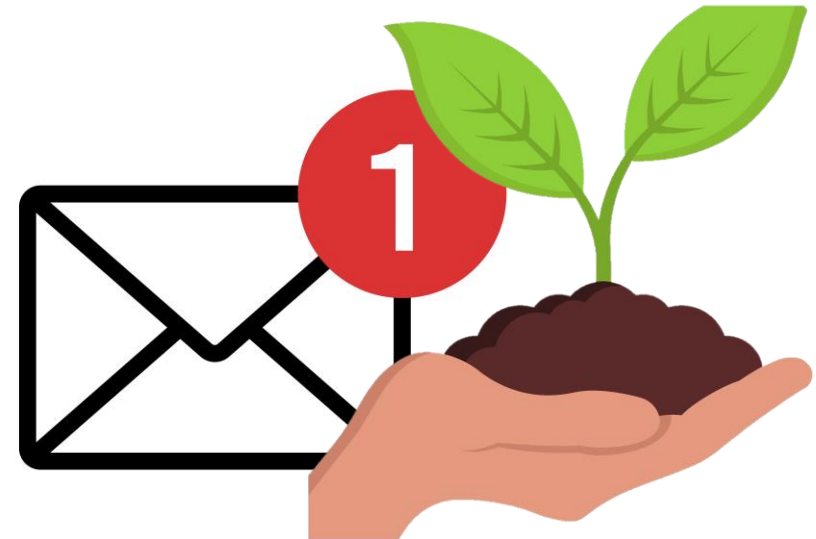

**Styrke trivsel og
fællesskaber i
skolesammenhæng.**

Unge fra 13-18 år

Det starter typisk med

Trivselsindsatser

Lærere

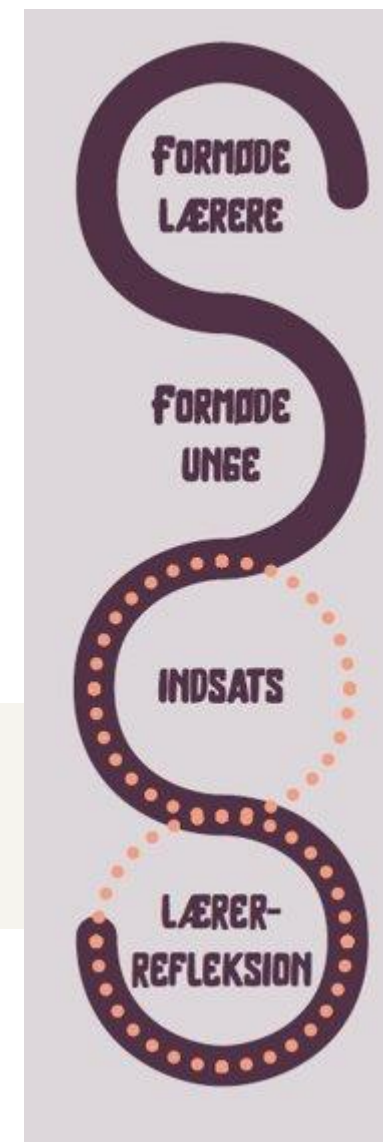
Formålet er, at lærere får mulighed for:

At observere adfærd og mønstre i klassen med henblik på at få øje på nye forståelser og handlemuligheder i praksis.

Elever

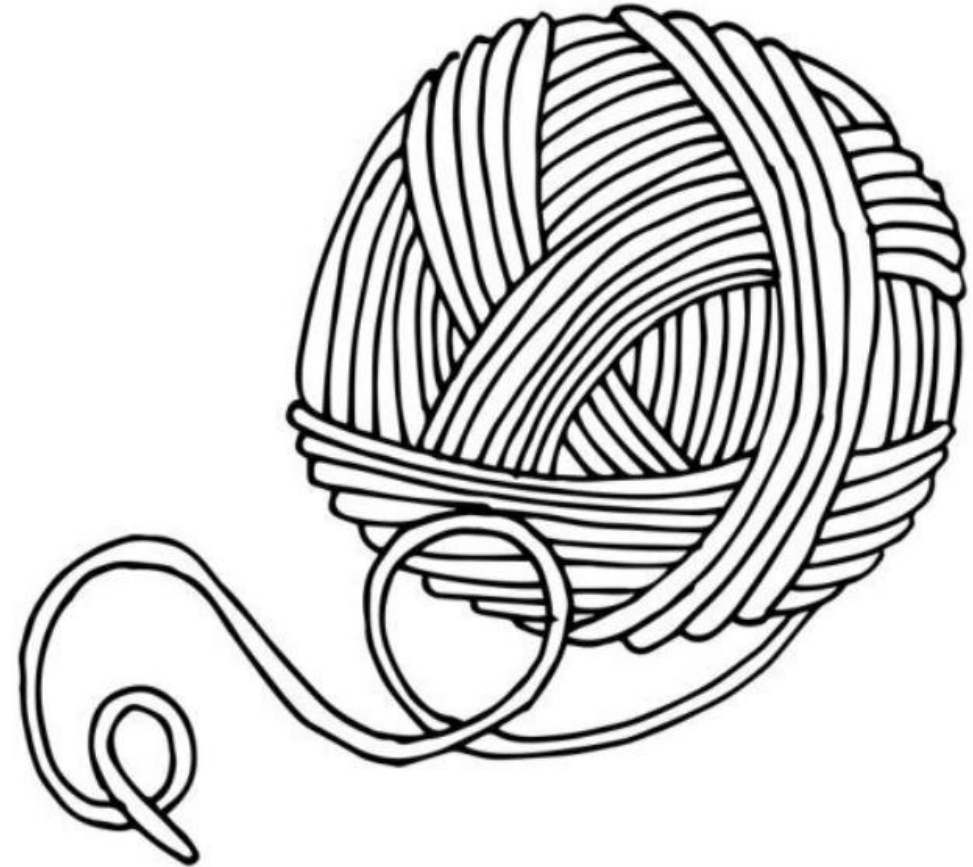
Formålet er, at elever får mulighed for:

At styrke deres relationer og få lyst til at tage ansvar og ejerskab for klassefællesskabet.

*"Det er lidt ligesom at hive
i et garnnøgle. Nu opstår
der endnu mere at tage fat
på. Jeg får øjnene op for
flere perspektiver."*

Citat fra lærer

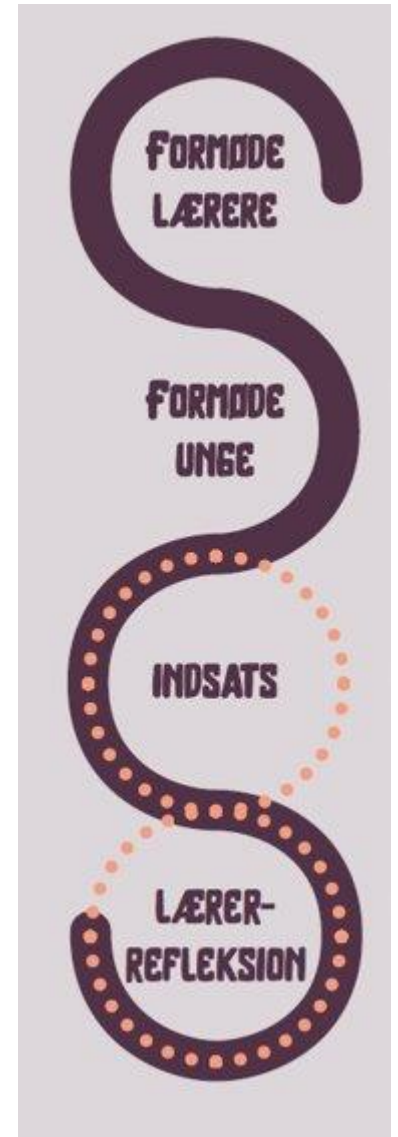

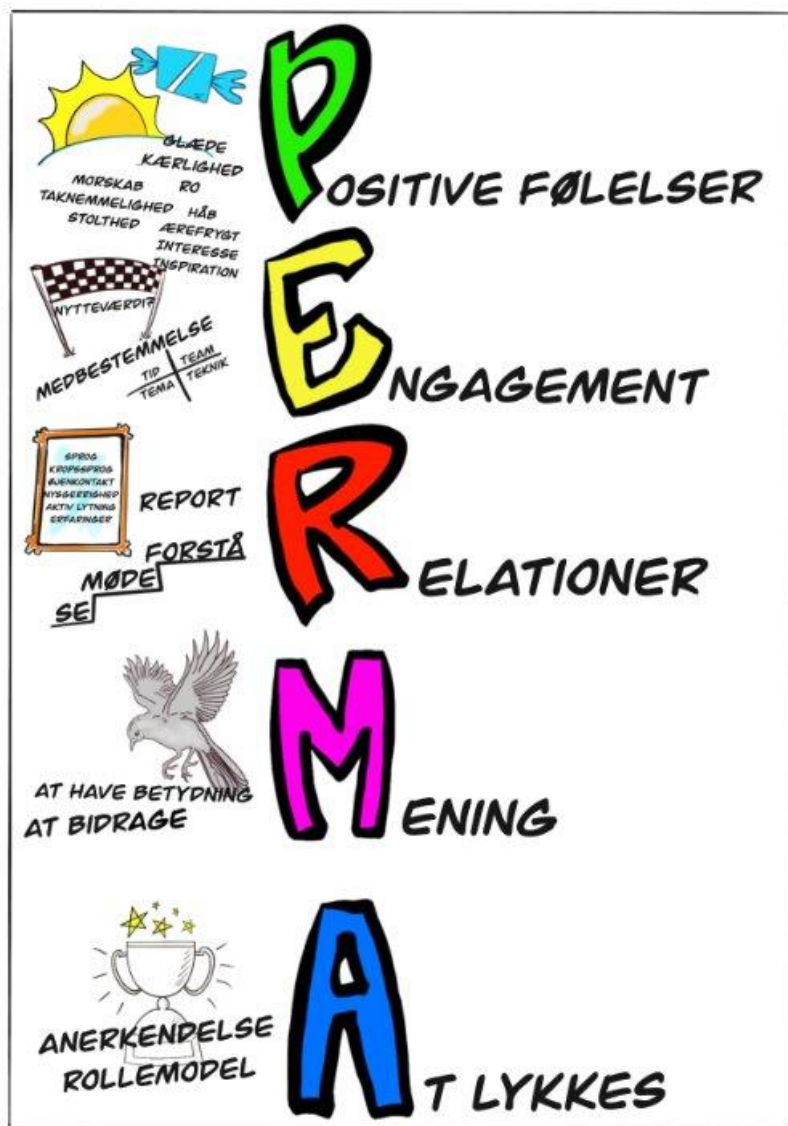
Forældresamarbejde

*Vi oplever det giver
mening når forældre...*

- får mulighed for at grine sammen
 - lærer hinanden bedre at kende
 - har fysisk kontakt
-
- Gøre mere og tale mindre

Forældresamarbejde om trivsel (skole, dagtilbud)

"Usikkerhed blandt forældre kan modarbejde fællesskaber i klassen." (Lærer)

"Et godt forældreskab giver ofte en god klassedynamik." (Lærer)

Gennem lokal praksisudvikling har vi fokus på at inddrage PERMA i forældresamarbejde, og vi oplever...

- Et fælles sprog for trivsel
- Større tryghed
- Øget engagement
- Bedre sammenhold/fællesskab elever og forældre

- Nicolai Lund Madsen

Trivselsteamet
Ungdomsskolen
UNG i

- Mads Halsboe-Vogler

Drøftelser ved bordene

Hvordan kan vi som bestyrelse arbejde (videre) med at fremme fællesskaberne og øge trivslen for alle børn og unge?

Hvad er vores første skridt på vejen derhen – og hvem skal vi involvere?

Arbejdsspørgsmål

- Hvad blev I særligt optaget af i oplæggene?
- Hvad giver dette anledning til i et bestyrelsesperspektiv?
- Hvilke input vil I give forvaltningen i det videre arbejde?

Hvad gør vi allerede for at styrke fællesskaberne lokalt?

Mellem børnene og de unge?

Mellem forældrene?

Hvilke udfordringer og dilemmaer oplever vi i arbejdet med at styrke fællesskaber og trivsel?

Børn og Unge

Aarhus Kommune

AFRUNDING

Tak for i aften

